

Samling af uppsatser,
innefattande redogörelse för
sakförhållanden i kommun...

Olson, Carl Arc[adius]

20 Q Br.

National Library
of Sweden

Förvaltn
Kommun
(Be)
o

Samling

af

Uppsatser,

innesfattande redogörelse för saksförhållanden i
Kommunal-ärenden, hvilka varit föremål för
dels Kommunal-styrelsers och dels Administrativa
Myndigheters behandling,

utgifven af

Carl Arc. Olsson,

Lands-Sekreterare i Christianstads Län.

Åtföljer Nya Sånka Posten N:o 5 för 1874.
Fri från postbefordringsavgift enligt Kongl. General-
Poststyrelsens bref den 1 Dec. 1873.

Christianstad.
Boktryckeri-Actie-Selskabet's tryckeri, 1874.

Inledning.

Under de år, som förflutit, sedan 1862 års Kommunalförfattningar kommo i tillämpning, har erfarenheten wisat att åsigtterna i många särskilda fall i afseende på sjelfwa tillämpningen varit högst olika. Att så i början skulle blifwa fallet war högst naturligt. Det kunde icke rimligtwis begäras att alla förekommande fall skulle wid författningarnes utarbetning kunna förutses och det hade varit orimligt att tänka det Kommunal-Styrelserna, hwilka blefwo de första som kommo att tillämpa dessa författningar, skulle kunnat göra detta på ett sätt att icke anledningar till klagomål och twister skulle uppstå. Under tidens lopp har emellertid mycket blifwit utjemnad, mycket felaktigt rättadt och rik erfarenhet wunnits, och den owana i ärendernas behandling som till en början spårades, har lemnat rum för resultatet af kommunalstyrelsernas bemödanden att införlifwa sig med sakernas nya ordning och tillgodogöra sig erfarenhetens frukter. Att dessa senare blifwit rikare i samma mån en kommun haft tillfälle att följa gången och utgången af flera, kommunen rörande, ärendens behaydning instanserna igenom är påtagligt; men ännu rikare skulle de otwiswelaktigt blifwit i fall en mera all-

mån kändedom derjemte wunnits om ärenden, som inom andra kommuner varit föremål för behandling och blifwit dragne under administrativa myndigheters pröfning. Derigenom skulle åtminstone i någon mån undwifits de icke sällan förekomne fall att, sedan en fråga, behandlad inom en kommun, genomgått instanserna, en fullkomligt likartad, behandlad inom **annan** kommun, jemwäl dragits under pröfning från en instans till annan, och hwarigenom förorsakats både kostnad och tids-spillan, som kunnat besparas. Detta har ofta ledt mig på tanken att på ett eller annat sätt låta till Kommunernes i Länet kändedom komma utgången af sådana, kommunal författningarne subordinerande ärenden, som i beswärsväg eller annorledes blifwit gjorde till föremål för Länsstyrelsers och öfverauktoriteters pröfning, och varit af den beskaffenhet att, då likartad fråga inom annan kommun kunde förekomma, någon ledning för och lättnad i behandlingen wore att påräkna. Lämpligt sätt att härwid gå tillwäga har likwäl icke erbjudit sig, i ty att hwarken egnade sig en samling af uppsatser för utgifwande från trycket i så stor upplaga att dermed förenade kostnader kunde betäckas, ej eller medgaf mig mina tjenstegöromål att derå nedläggas såbestäffadt wärdadt arbete, som samlingens utgifwande såsom ett särskildt, i bokhandeln tillgängligt verk rättmätigt betingade; men sedan tillfälle sig nu yppat att under nästa år kunna tid efter annan utgifwa en dylik samling utan att behöfwa fasta afseende å större eller mindre åtgång, enär förlagsrätten öfverlätit till Kristianstads Boktryckeri-aktie-bolag under af bolagets direktion antaget wilkor att kostnadsfri

spredning med tidningen Nya Skånska Posten beredes, har jag ansett mig kunna låta samlingen utgå, utan att behöfwa bewisla öfwerseende med de brister å redigeringen, som måste blifwa en följd af motsvarig brist, på tid för eguande af tillräcklig omsorg deråt.

På det läsningen icke må blifwa tröttande, komma redogörelserna för ärenderne icke att upptaga hwad af parter å ena eller andra sidan blifwit anfördt i widsträcktare mån, än som i och för sammanhanget kan anses wara nödigt, ej eller komma namn å parter eller kommuner att angifwas, utan endast saksförhållandet att beröras jemte hufwudsakliga delar af myndigheternas beslut.

I den mån en och annan uppsats dertill kan gifwa anledning, skall den, så widt tiden medgifwer, blifwa beledsagad af några få allmänna reflexioner, utan att likwäl i dessa inläggas anspråk på ofelbarhet.

Då tillfälle dertill gifwes, skall äfwen i samlingen komma att inslyta en och annan uppsats, äfwen om den icke strictissime skulle wara att hänföra under den för samlingen antagna rubrik.

Uppsatserna komma att fortgå i nummersölsd och önskar någon erhålla uppgift å det officiella dokument, som ligger till grund för redogörelsen i något nummer, kan sådan hos mig winnas.

Kristianstad i December 1873.

Utgifwaren.

N:o 1.

**Kommunalstämmebeslut om vite för
underlåten lagning af allmän väg.**

En kommunalstämma beslutade, att som de väghållningsfkyldige icke i behörig ordning underhöllo socknens enskilda vägar, skulle den, som icke efter derom gjord tillägelse inom beständ tid lagat sina vägar, åläggas viten, första gången Tio Rdr och andra gången Tjugo Rdr, hwarefter kommunalnämnden, så framt lagning ändock ej fullgjordes, skulle ega genom lega besörja om verkställigheten af den underlåtna väghållningen. Ordföranden i kommunalstyrelsen sökte hos Länsstyrelsen fastställelse af detta beslut, men sedan upplyst blifwit att de vägar, som beslutet affåg, woro dels härads- och socknewägar och dels utfarts- och qwarnvägar samt alla på socknen fördelade, förklarade Konungens Befallningshafswande att, då uti Kongl. Brefwet den 10 Maj 1815 wore förefskrifwet, att Konungens Befallningshafswandes rättighet att i politimal stadga viten wore

infränkt till de fall, då ansvar i lag och författningar icke funnes bestämdt och att det borde förblifwa wid hwad uti lag och författningar stadgas angående den, som har ogild wäg eller uteblifwer från wägrödjning, Konungens Befallningshafwande i följd häraf funne sig icke kunna meddela den sökte stadfästelsen. Häröfwer anfördes underdåniga beswär, och enär, icke blott socknewägar, utan jemwäl härads- wägar ingingo bland de wägar, för hwilkas underlättna lagning witen blifwit af kommunal- stämman bestämda, samt Konungens Befallnings- hafwande, enligt 74 § i Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 angående kommunalstyrelse på landet, icke egt att uti ett till fastställelse öfwerlemnadt beslut af förevarande beskaffen- het förändringar widtaga, fann Kongl. Maj:t icke skäl att göra ändring i öfwerlagade be- slutet, hwarigenom fastställelse å de bestämda witena blifwit wägrad.

N:o 2.

Wite för urakftlâtenhet att betala kommunal-utskulder.

Å en kommunalstämma beslutades, att den, som hvarken å uppborðsstämman eller inom

två månader derefter betalde sina kommunal-
 utskylder, skulle för sådan försummelse böta tio
 procent af det belopp, hwartill hans ogulbna
 utskylder uppgingo. Sedan kommunalstäm-
 ordföranden hos Länsstyrelsen begärt fastställelse
 å detta beslut och derwid anført att detsamma
 affåge ej mindre god ordning inom kommunen,
 än äfwen att hålla församlingen skadeslös för
 den provision och andra kostnader, som woro
 förenade med indrifwandet genom kronobete-
 ningen af rester å afgifter till kommunen, för-
 klarade Konungens Befallningshafwande, att,
 enär det icke wore lämpligt att vite stadgades
 för den, som underlåt att wid uppborðsstäm-
 maeläggas honom påförde utskylder, helst 70 § i
 Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på
 landet innehölle föreskrift huru förhållas borde
 för indrifwandet af dylika resterande utskylder,
 fann Konungens Befallningshafwande sig icke
 kunna den sökta fastställelsen meddela.

Kongl. Maj:t fann deröfwer anförde under-
 dåniga besvär icke föranleda till ändring i
 Konungens Befallningshafwandes beslut.

No 3.

Om Folkfollärare-lön.

En folkfollärare, som den 15 April 1864 blifwit antagen med årlig lön af 500 rdr förutom fria boningsrum och med, hwilken lön wid sammanträde med skoldistriktets innewånare den 19 December samma år ökades i ett för allt till 650 rdr med skyldighet för läraren att sjelf ombesörja städning och eldning i skolan, sökte hos wederböraude Länsstyrelse åläggande för församlingen att till honom utbetala ersättning för den tid af två månader utöfwer åtta, som han årligen meddelat undervisning i skolan från förstnämnde dag till och med år 1868, under påstående att, om från den bestämda lönen afräknades dels en folkfollärares minimilön 400 rdr, dels ersättning för kosoder med 100 rdr, dels 50 rdr för eldning och städning och dels återstoden 100 rdr, hwilken utgjorde löneförhöjning öfwer minimum för erhållande af statsanslag, ingen ersättning deri inbegrepes för nämnde öfwerläsningen.

Länsstyrelsen förpligtade församlingen att till läraren utgifwa ersättning för två månaders läsning utöfwer åtta under hwardera af åren 1865 till och med 1868 med två tunnor span-

nemål för hvarje månad af de i Kongl. Kungörelsen den 29 December 1860 stadgade sadeslag, hälften in natura och hälften i penningar efter markegång, och detta uppå skäl att, jemlikt 4 § i Stadgan angående Folkundervisningen i Riket den 18 Juni 1842, sådan den lyder i nyh återopade Kongl. Kungörelse, lönen för wederbörligen examinerad och anställd folkskollärare, hwilkens tjenstgöring utöfwer åtta månader om året fortginge, borde ökas med 2 tunnor spannemål för hvarje öfwerstjutande månad och beslutet af den 19 December 1864 att skollärens lön skulle i ett för allt utgöra 650 rdr uttryckligen omförmälde endast lärarens lön och annat förhållande icke, emot lärarens bestridande och hwad gällande författningar i ämnet föranledde, kunde antagas, än att nämnde lön affett den i lag bestämde undervisningstid af åtta månader om året, samt läraren genom att derpå ingå icke hade frånträdt anspråk på ersättning för öfwerstjutande läsning wid skolan.

Uppå besvär af församlingens skolråd förklarade deremot Kongl. Kammar-Collegium att, enär skollärens skyldighet att undervisa tio månader om året war bestämd redan då öfwerenskommelsen om hans löneförmåner den

19 December 1864 uppgjordes, samt de deruti utfäste 650 rdr, enligt hans egna beräkningar, lemnade fullkomlig godtgörelse icke allenast för minimilönen, utan också för kosoder och öfverläsning, församlingen skulle vara fri från att något derutöfver till honom erlægga och detta beslut har af Kongl. Maj:t blifwit fastställt.

N:o 4.

Nämndeman är ej befriad från ordförande- och ledamotskap i kommunal-nämnd.

En nämndeman, som wid kommunalstämma blifwit wald till ledamot och ordförande i kommunal-nämnden, wägrade att uppdraget sig åtaga och yrkade i en till Länsstyrelsen ingifwen beswärskrift att, som han, till följd af de med nämndemans-befattningen förenade åligganden, wore förhindrad att såsom ledamot deltaga i kommunal-nämndens sammanträden och således ännu mindre skulle kunna ordentligt sköta ordförandebefattningen i samma nämnd, han, på grund af 41 § Kongl. förordningen om kommunal-styrelse på landet den 21 Mars 1862, måtte, så länge han qwarstod såsom nämndeman, befrias från skyldighet att bestrida

befattning såsom ledamot och ordförande i kommunal-nämnden. Konungens Befallningshafwande förklarade att enär den klagande icke uppgifwit sådane skäl för befrielse från det ifrågavarande uppdraget att kommunalstämman welat godkänna dem samt han, på grund af nämndemansbefattningen, icke kunde anses lagligen berättigad att uppdraget sig affäga, helst nämndeman författningsenligt icke kunde räknas till sådane embets- och tjänstemän, som uti 2:a mom. ofwanåberopade § af kommunal-författningen affågos alltså fann Konungens Befallningshafwande beswären icke föranleda till ändring i öfverklagade walet, utan hade den klagande att genast öfwertaga ordförandebefattningen i kommunalnämnden och dermed fortfara intill des han blefwe lagligen derifrån befriad.

Konungens Befallningshafwandes beslut öfverklagades, men Kongl. Maj:t fann skäl icke wara anfördt ledande till ändring deri.

N:o 5.

Frågasatt ändring af enhälligt fattadt kyrkostämmobeslut om skolhusbyggnad, m. m.

Kyrkostämman i en församling beslutade, bland annat, att bygga två skolor, ett under hvardera af de påföljande två åren, samt att anställa en småbarnslärlarinna för tre rotar och en biträdande lärare för två rotar, allt på sätt och under de bestämmelser som i kyrkostämmoprotokollet angafs. En del af församlingens medlemmar sökte ändring i beslutet under yrkande, att då detsamma utförande wore förenadt med stora kostnader och icke bidroge att ordna skolväsendet på ett nöjaktigt sätt, ärendet måtte återförvisas till ny behandling å kyrkostämman, men wederbörande länsstyrelse och domkapitel förklarade i gemensamt utslag sig hafwa funnit skäl icke vara anfördt, som kunde leda till ändring i eller upphäfwande af det öfverklagade, af församlingen enhälligt fattade kyrkostämmobeslutet. Häröfwer anfördes underdånige besvär, men Kongl. Maj:t fann icke skäl att i länsstyrelsens och domkapitlets utslag göra ändring.

N:o 6.

Kongl. Kammar-Rätten upptager icke flagan öfver wägrad fattigwård, afseende tiden efter den 1 November 1871.

Sedan Länsstyrelsen genom utslag den 12 December 1870 förpligtat Fattigwårdsstyrelsen i en socken att antingen till full fattigförörjning emottaga en inhysesmans fyra barn eller ock lemna honom understöd med 6 Rdr i månaden för hwardera barnet, ingick inhysesmannen den 21 December 1872 med ansökan till Konungens Befallningshafwande under yrkande, att som han sjelf måst underhålla och wårda två af dessa barn, det ena under tiden från den 1 Februari 1871 och det andra från Oktober månad samma år intill ansökningsdagen, Fattigwårdsstyrelsen måtte wid utmätningstwång åläggas att utgifwa sålunda belöpande understöd med sammanlagdt 222 Rdr jemte ersättning för kostnaderne i målet. Efter det Fattigwårdsstyrelsen uti ingifwen förklaring bestridt ansökningens befogenhet, förklarade Konungens Befallningshafwande i resolution den 27 Januari 1873 att, enär den sökande icke wisat, att Fattigwårdsstyrelsen underlåtit

att, på sätt Konungens Befallningshafswande i sitt ofwanberörde utslag den 12 December 1870 förefriswit, till försörjning emottaga barnen, yrkandet icke kunde bifallas; och uppå häröfwer anförde beswär yttrade Kongl. Kammar-Rätten i utslag den 16 Oktober 1873 att, enär wid jemförelse af 46 och 48 §§ i Kongl. förordningen angående fattigwården den 9 Juni 1871, hwilken förordning, jemlikt des 51 §, från och med den 1 November samma år skulle tjena till esterrättelse, klagan öfwer wägrad fattigwård icke får hos Kongl. Kammar-Rätten fullföljas, kunde beswären icke i widsträcktare mån till pröfning upptagas, än såwidt de afsågo tiden före sistnämnde dag; och fann Kongl. Kammar-Rätten den klagandes i berörde hänseende framställde yrkande icke förtjena afseende.

N:o 7.

**Laga kraftwunnet Kommunalstäm-
moberlut om fattigwårdsfambälles å
landet fördelande i rotar i afseende
på fattigwården, tillkommet före**

den tid Kongl. förordningen om fattigwården den 9 Juni 1871 blef gällande, skall äfwen efter nämnde tid tillämpas för de år beslutet afsett, men wid uppgörande af inkomst- och utgiftsförslag för fattigwården skall likwäl affes stadgandet i 8 § af åberopade Kongl. förordning derom att, när en fattigwårdsrote drager jemförelsewis större eller mera tryckande fattigwårdstunga än andre, lämpligt bidrag af samhället till sådan rote skall lemnas.

Sedan ett fattigwårdsförsamhälle, enligt kommunalstämmobeslut den 24 Augusti 1869, blifwit för fem år i afseende på fattigwården indeladt i tre rotar, hwilka wi wilja beteckna med A, B och C, samt kommunalnämnden uti för år 1873 upprättadt utgifts- och inkomstförslag i afseende å fattigwården upptagit bland utgifterne för roten A 555 Rdr 56 öre, för roten B 155 Rdr 32 öre och för roten C 525 Rdr 80 öre, till fyllande hwaraf affetts för roten A tillskott a 9 öre på hwardera af 6084 fyrkar och en kassabehållning af 8 Rdr, för roten B tillskott a 7 öre på hwardera af